

SCOALA NC

Revista pedagogică a corpului didactic primar din jud.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Sub conducerea unui
comitet de redacție.

Pe an
Pe 1/2 an
Redacția și
Revizoratului.

STATIFICAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN ARDEAL

Soartă școlilor confesionale din Transilvania a fost problema, care dela unire încoace a preocupat în cea mai largă măsură pe oamenii de școală. Alături de căpeteniile bisericesti, susținătorii acestor școli, dascăli de toate gradele, gazetari și politicieni de toate nuanțele i-am văzut angajați cu fervență la discutarea acestei chestiuni, care pasionase toate spiritele. Combatanții formau două tabere. Cercurile bisericesti erau, firește, pentru menținerea caracterului „confesional” al școlilor și pentru asimilarea din bugetul țării a sălărilor învățătorilor confesionali, cu ale celor de stat. Oamenii de școală, mai ales cei din regatul vechiu, pedagogi emancipați de veleități tradiționale și cugetători de fason europeanesc, militau pentru statificarea lor. Erau apoi o seamă de „neutrali” cari, — lipsiți de curajul și limpezimea opiniilor proprii, — își modelau părerea după oni. Chiar printre factorii bisericesti erau unii, cari, — dându-și seama de situația schimbată, — manifestau un punct de vedere mai avansat și gata pentru orice soluție împăciuitoare. Un distins apărător al școlilor confesionale, a spus în plin congres: „în prezent acesta-i punctul meu de vedere, dacă aș fi la guvern probabil aș fi de altă părere”.

Ca om de școală am avut și eu prilej să meditez puțin asupra chestiunii. Ca deputat am luat parte în București la unele discuții, iar cu o ocazie am ascultat și părerea fostului ministru al instrucției dl. *P. Negulescu*, care era pentru statificarea școlilor din Ardeal. Și trebuie să recunosc, că-și susținea acest punct de vedere cu o argumentație pe cât de calmă și domoală, pe atât de luminoasă și convingătoare.

Până'n timpul din urmă chestiunea a rămas atârnată în aer. Unii se pasionau de ea în focul controverselor, alții o tratau în cabinetele cu uși căptușite. Rezultatul nul. În același timp dascălilor confesionali le ieșea, tot mai amenințător, părul prin cămășă.

Guvernul actual a găsit o situație ajunsă la limita extremă. Materialul era prelucrat, spiritele în parte pregătite, paharul răbdării gata să-și verse spuma. Și atunci cu o singură trăsătură de peană a tăiat nodul gordian și a declarat „statificați” pe toți învățătorii celor două biserici românești din Ardeal.

Indiferent de motivele principiare sau considerentele speciale, cari au determinat gestul acesta, trebuie să constatăm, că el a fost salutat de întreagă țargma învățătoarească.

Iar faptul, că cercurile bisericesti păstrează o rezervă neașteptată, și organele lor de publicitate au o atitudine prea puțin ostilă față de noua dispoziție ministerială, care le răpește dintrodată 1400 de învățători, ne face să bănuim, că — deși neconvinse de utilitatea principiului statificării — ele consideră lupta de pierdută . . . Cel puțin așa face impresia.

Nimeni nu va contesta bisericii dreptul de a susține anumite instituții culturale. Nimeni nu-i va contesta datoria de a se îngriji de educația morală a credincioșilor ei. Toată lumea cunoaște și apreciază rolul cu adevărat istoric, care l-au avut modestele noastre școli bisericesti din Ardeal în procesul de formare a conștiințelor naționale și de păstrare a comoriilor sufletești ale neamului. În vechea geografie politică, când eram condamnați să purtăm o aprigă luptă de rasă, ele-și aveau rostul lor. Erau cetățui de apărare. Astăzi însă, când noua configurație politică ne-a așezat în stat național unitar, acest rol istoric a încetat să mai constituie un titlu de existență.

Școlile de caracter confesional prestetot își datează origina din veacurile trecute ale evului mediu, când biserica era purtătoarea făcliei culturale. Ele au fost ridicate și susținute mai ales de biserica catolică, care deținea averi mari și multe orduri călugărești cu tendințe de prozelitism. Deschideți și astăzi ușa unei școli de călugărițe catolice. Veți vedea, că pe lângă instrucție, care și ea este fasonată unilateral, se ur-

mărește cu sistem — și încă ce sistem rafinat! — cucerirea sufletului și îngenunchierea lui la picioarele Papii dela Roma. Aceasta este pentru dânșii o tradiție, dela care nu se abat și o menire, pentru care trăiesc și mor în atmosfera de temniță a acestor ziduri groase și mohorâte. Evident, că pământul cel gras, în care înfloreau mai abundent școlile confesionale erau statele catolice, cum a fost de pildă și Austro-Ungaria. Bătrâna monarhie se sprijinea doar pe doi stâlpi: *clericalismul și feudalismul*. Când credea că-s mai puternici, atunci s'a dovedit, că sunt putrezi amândoi. Și colosul s'a prăbușit... Iar tinerele state moștenitoare au primit la inventar și vechile instituțiuni culturale cu caracter confesional Iată pentruce, în cuprinsul Țării românești, numai la noi în Ardeal și'n Bucovina sunt școli confesionale.

Ele sunt cum vedem o rămășiță a trecutului, când instrucția și educația era robită intereselor clericale.

Cât pentru școlile confesionale românești teza se schimbă. Ele sunt primele noastre înfiripări de cultură, cari în chip firesc au ajuns sub ocrotirea singurei organizații naționale ce-o aveam în statul austro-ungar: *biserica*.

Fără să aibă un caracter religios ofenziv ele au fost botezate „confesionale”, pentru simplul motiv, că nu puteau fi de stat, puterea statului fiind deținută de poporul adversar. Și cum statul unghuresc era dominat de un cler catolic șovinist și o nobilime reacționară, școlile „confesionale” românești au ajuns în mod firesc să fie fortărețele de apărare a legii și limbii românești. Pe scurt, în ele se adăpostea *sufletul prigonit al neamului*.

Astăzi situația e cu totul alta.

Statul românesc nu numai, că nu este dușman și prigonitor al bisericii ortodoxe și al școlii românești confesionale, el este dimpotrivă protegitorul ei. Sufletul românesc, educația și instrucția lui, n'are să se mai teamă de stâlcire și maghiarizare, statul român fiind însuși căminul cald al culturii naționale.

Rostul, care justifica existența școlii confesionale a încetat, chemarea ei fiind perfect înlocuită prin școala statului. Iar interesele de credință ale bisericii nu sunt primejduite nici decât, pentrucă în școala de stat elevii nu se cresc nici în spirit ateist, nici dușmănos bisericii și nici imoral, cum pretind unii din aderenții mai geloși ai școlii confesionale.

Nu ci dimpotrivă. Educația religioasă și morală este lăsată, și'n școala de stat, în grija preotului, care poate să provadă catehizația elevilor după plac. Institutul de stat este obligat prin regulament și cu consecințe disciplinare să ducă băieții la biserică, să cânte cu ei la liturghie duminica și sârbătoarea.

Mai mult: dacă și neglișă datorințele acestea și dacă se face vinovat de fapte imorale, el e lăsat să fie judecat și pedepsit — nu de superiorii săi, de orga-

nele statului — ci de forurile bisericești. Iată cum orice „îngrijorări” confesionale pentru sufletele elevilor din școala statului cad, cătă vreme bisericii i-s'a lăsat cel mai larg drept de ingerință și control în școala de stat. Și nimeni nu va putea dovedi, că din cutare școală confesională au ieșit copii mai morali și mai bine crescuți, decât din școala statului. Sau dacă s'ar găsi caz, atunci nu *caracterul școlii* are meritul sau vina, ci dascălul dintrânsa și preotul, care face catehizația.

Dealtfel clerul nostru numai în teorie este solidar pentru susținerea școlii confesionale. În corporațiunile și sinoadele bisericești știm, că au fost mulți de părerea contrară. Iar în viața practică sunt o mulțime de preoți, cari își neglișă cu totul școala confesională și nu mai merg nici la orele de catehizare, cătă vreme avem preoți angajați ca învățători de stat. Iată deci cum baza principiară a luptei de rezistență era compromisată, ca să zicem așa, de înseși organele bisericii. Încă o dovadă cât de puțin „clericalism” este în preoșimea noastră rurală, care în acțiunile ei publice rar se călăuzește de preocupări confesionale sau de castă.

Și e foarte bine așa.

* * *

Caracterul și sistemul de educație al școlii în veacul al XX-lea nu mai poate fi determinat de prejudecăți confesionale. Sistemul acestor școli — cum am spus — și-a trăit trailul, iar în țările civilizate el își doarme deja somnul de veci prin filele mucezite ale istoriei.

Titlul de existență al școlii se poate răzîma numai pe motive și rezonamente de ordin *pedagogic și cultural*. La acestea se adaugă în ultima instanță așa numitele „interese superioare de stat.”

Biserica a încetat de a mai fi singura făclie purtătoare de lumină. Problema culturală, educația și instrucția publică, a ajuns să fie o *problemă de stat*.

Statul are mai presus de orice datoria să facă educația și instrucția cetățenilor săi. Problema aceasta stă la baza tuturor statelor *democratice*, căci cea dintâi temelie a însuși democrației este: *școala de stat*.

Prin concepțiile ei didactice clare și desbrăcate de haina preocupărilor laterale, educația și instrucția școlilor de stat este singura chemată să democratizeze viața statului și a cetățenilor lui.

Școala edifică statul.

Iată axioma în fața, căreia se pleacă azi toți cugetătorii moderni. Iată argumentul principal, care militează pentru statificarea școlilor confesionale din Ardeal. Această statificare este chemată să desăvârșească procesul democratizării și unificarea culturală a Țării Românești. Pentru acest mare proces etno-psihologic, dela care atârnă soarta și progresul statului românesc, menținerea școlilor confesionale ar constitui deadreptul o piedecă. Nimeni nu va putea pretinde, că statul român democratic se poate zidi prin *educația separatistă* a diferitelor școli confesionale,

din cari unele reprezintă tendințe culturale streine de neamul nostru. De tendințele politice nici nu vorbim.

* * *

Statificarea școlilor românești era deci o necesitate de stat, un imperativ categoric reclamat de superioarele interese culturale ale țării. Odată realizată, ea lasă statului mână liberă, ca față de școalele confessionale ale minorităților să fie *darnic sau strâns*, după cum vor ști să-și modeleze spiritul și sistemul de instrucție potrivit cu interesele culturale și principiile democratice ale statului național românesc. Asupra acestei lature a chestiunii s'ar putea spune multe, cari de sigur ar convinge și pe cei mai îndărătnici. Dar nu e nici timpul, nici locul să insistăm asupra unui lucru, pe care tot cel ce se ocupă de problema noastră școlară trebuie să-l simtă și să-l înțeleagă, pentru că i-l dictează însuși sentimentul de rasă. Acest sentiment nu urmează să fie o patimă, care orbește și întunecă mintea. El trebuie să fie sfetnicul cuminte, care arată popoarelor carea către menirea lor istorică. Sfetnicul acesta ne spune, că pentru că să reparăm o nedreptate de veacuri, suntem datori să promovăm cultura poporului nostru de analfafeți și s'o egalăm cu cea a minorităților dimprejurul lui, chiar cu rizicul ca ele să plătească cu *stagnare* privilegiile, de cari în trecut, au beneficiat în contul neamului nostru.

* * *

Iată în rezumat motivele, pentru cari, fără să am vreun resentiment față de școlile confessionale, — în care am crescut și am studiat — mi-am dat bine seama de neville unei situații noi și am fost din capul locului pentru idea statificării lor imediate.

Știam, că poporul dela sate de mult dorea să scape de povara școlii confessionale, căci-darere-pentru țărani școala este încă o sarcină. Știam că și preoții satelor noastre în majoritate ar fi bucuroși să se scuture de multele griji și neplăceri avute cu incassarea salariului șiținerea în regulă a școlii, ai cărei directori erau. Știam în fine, că bieții dascăli confessionali, acești mucenici, cari au postit destul srbt Unguri, nu mai sunt dispuși să rabde foame și'n atmosfera de soare și de belșug pentru toți, a statului românesc. Și nime nu mai avea dreptul să le ceară această jertfă, atâta timp cât superiorii lor din fruntea diecezelor, sunt salariați complect și esclusiv dela stat...

Statificarea și asimilarea lor pune capăt unei situații false și insuportabile pentru dascăli — cari ajunseseră să intre în grevă, — și direct compromițătoare pentru învățământul primar. Iată pentru ce ar cea mai adâncă convigere, că statificarea este singura soluție logică și cuminte, care se putea da acestei înalte probleme culturale.

Rezultatele ei practice atârnă de munca noastră a tuturor. Ele se vor resimți în ceasul, când din școala statului vom ști să facem școala viitorului.

Gh. Tulbure.

Instrucția — artă sau meserie ?

Munca învățătorului poate să fie un simplu meșteșug, Ea trebuie să fie însă o artă nobilă.

Materia de învățământ e fixată: scris, cetit, socoată etc. Munca se pune în mișcare, copiii scriu, cetesc, socotesc între horele fixate, învățătorul instruește cu diligență, își termină punctual materialul prescris, examinează, copiii știu toate din cuvânt în cuvânt, Acum să vie examenul!

Acesta este un simplu meșteșug.

Învățătorul e ambițios. Nu se mulțumește cu materialul prescris. Predă din ce în ce mai multe cunoștințe, capul copiilor se încarcă cu o mulțime de lucruri din toate resorturile științei. La examen ei despachetează ca niște neguțatori buni, tot depositul lor bogat, știu multe, foarte multe. Ascultători naivi, părinții fericiți se delectează. Totuși și acesta e numai meșteșug, — un meșteșug periculos. Pentru că, precum pentru corp așa și pentru suflet nutremântul esorbitant e nesănătos. îl digestionează.

Cum așa, vor întreba colegii mei, e totul de prisos? Nu. Fără știință nu există învățatură. Învățătorul însă să nu piardă din vedere, că el se află în școala primară, și că misiunea lui în primul rând este *educația poporului*. Să nu uite, că știința are valoare numai în măsura în care îmbogățește tot cuprinsul vieții sufletești a omului. Știința nu este scop în sine, ci e un mijloc, care îndreptează viața noastră spirituală și morală. Nu pentru aceea învățăm să scriem și să avem promptitudinea aceasta, ci ca să putem relua relațiunile, cari fără acestea n'ar fi posibile. În viața socială suma cunoștințelor noastre nu are atâta importanță esclusivă, ci mai mare importanță are modul cum o folosim în interesul societății.

Cutare a învățat să scrie, dar acum se ocupă cu falsificarea iscăliturii altora. A învățat să citească și acum își îndeasă fantazia, își atâță nervi cu istorii despre hoji și cu superstiții proaste, pentru că n'a primit educația de a și alege lecturile cu gust.

Profesiunea învățătorului va fi artă, când alături de știință și în legătură cu ea va da și creștere, educație cu spirit înălțat. Când va deștepta simțul generației tinere, îl va rafina gustul pentru toate ce e bun și frumos, dezvoltând în elevi așa numitul „organ al simțirei” cu ajutorul căruia va fi în stare să deosebească binele de rău.

Scopul acesta s'ar părea prea înalt pentru școala primară. Dar nu e așa, Educația morală începe de odată cu viața. Deja în casa părințească domnesc legi nescrise, legi morale, cari îndumează copilul de timpuriu: „asta s'o faci, asta este interzis”! Așa dar școala este datoare a întări și a dezvolta cunoștințele morale a copiilor aduse de acasă, cu atât mai mult, că școala noastră primară are multe mijloace necesare acestei acțiuni. Să fie numai cine să le aplice. Cea mai folositoare din acest punct de

vedere este religiunea, deși fiecare studiu este potrivit. În cartea de citire a copiilor sunt lecturi cu tendințe morale. Istoria e plină de astfel de materii. Cine ar scăpa ocaziunea, pentru exemplu, când e vorba despre Mihai Viteazul, să aprecieze purtarea sa nobilă față de dușmanul său Andrei Bathori? Să vorbească despre buna pretinție, când elevii se ceartă, să arate ce urâtă e minciuna și ce urmări grave are etc.?

Peste tot cea mai bună pildă e singurul artistul-învățător. Pilda și purtarea lui face o inapreciabilă impresie asupra copiilor. Asperitatea sa bândă, care ocrotește pe cel slab, dar nu trece cu vederea pe cel ce greșește, laudând și premiind pe cel bun, știind însă să lerte celui vinovat, va transforma duhul copiilor. Văzând elevii, că considerațiunea învățătorului îl însoțește nu numai în școală ci și în afară de ea, îi vede și în casa părintească, se înterează de soarta lor, stă lângă ei cu vorbe bune, cu îndemnuri și cu sfat bun: se va deștepta în inimile lor dragoste, aderență și cinste pentru învățătorul lor. Singure aceste sentimente vor fi de ajuns să se formeze din ei oameni deștepți și de onoare.

Să fim dar toți artiștii învățători, să punem în acord sentimentele și moralitatea elevilor noștri astfel, ca să crească o generație bună și nobilă, proptea statornică a patriei și a societății.

Dascălul.

Verbul.

(O lecție de gramatică la clasa II-a primară.)

Mai întâi vom arăta ce înseamnă a se face lecție de gramatică în clasa II-a primară. O lecție de gramatică e tot ce poate fi mai greu pentru acești copii, deoarece ei nu pot să se obișnuască cu regulile abstracte. Unii dintre ei știu tot așa de bine ce înseamnă o propozițiune, subiect, predicat, dar nu sunt în stare să spună definiția acestor lucruri bine, nici nu e nevoie să i chinuim, deoarece lecția de gramatică nu are de scop să-i învețe pe copii regulile, ci să-i învețe cum să vorbească corect și să-i deprinză să cunoască părțile din propozițiune. De aceea o lecție de gramatică va fi bună atunci când copiii au înțeles ce e o anumită parte de cuvânt, ce rol îndeplinește în propozițiune și mai ales ce însemnătate are pentru limbă cunoașterea acelei părți, adică cum o poate întrebuința bine în vorbire și în scriere.

Iată deci, de ce am crezut necesar să fac o lecție de gramatică care să nu aibă nici o regulă, dar care să obișnuască pe copii să vorbească corect și să întrebuințeze bine toate părțile de cuvânt așa cum le-am arătat. În acest mod vor trebui predate toate lecțiile de gramatică de clasa II-a primară și abia în clasa III-a se vor începe cu regulile și definiții,

dar și atunci numai după ce s'au învățat din exemple suficiente, ce înseamnă anumite părți de propozițiune sau de cuvânt.

În acest mod copiii nu se vor plictisi cu regulile, dar vor cunoaște mai ales să întrebuințeze bine acele părți de propozițiune, așa fel ca limba să nu sufere și ei să nu se amărească învățând regulile, cari nu le înțeleg.

Nu știu la nimic mai mult decât la acest lucru și de aceea am să dau mai jos o lecție de gramatică predată în felul acesta, care a reușit foarte bine și-a interesat într'un mod deosebit clasa.

Iată cum s'aprocedat: S'au cerut copiilor mai întâi să vorbească despre o bucată care le fusese narată de o elevă normalistă într'o lecție precedentă „Ariciu și șoarecii”. Apoi s'a scos din bucată toate vorbele cari arătau o acțiune de ex: l'a dus, s'a bătut, a răs, a fugit etc., pe cari copiii le-au rostit mai tare și cu o intonație deosebită. Apoi s'a făcut următoarea povestire: *Căinele și vânătorul*. Un vânător s'a dus să vâneze în pădure. Acolo erau vulpi, epuri, porci mistreți. El avea cu sine un câine mare de vânătoare. Îl chema Grivelu, Vânătorul a umblat cât a umblat prin pădure, apoi a dat de un loc unde a zărit vizuina unei vulpi. Numai decât s'a gândit că acolo trebuie să fie o ascunzătoare și a început să caute. Dar iată ca îi sare înainte o vulpe care nu știe ce să facă, să se ascundă, ori să fugă. Vânătorul s'a luat după ea. Vupea a fugit dar vânătorul a ochit-o așa de bine încât a căzut moartă.

După puțin timp, îi ese înainte un iepure. Acesta era mic și nu putea să fugă. Vânătorul atunci se gândi: E păcat să-l omor. Mai bine să-l iau acasă. Dar când se gândea astfel, iată că iepurele a început să și alerge. Vânătorul văzând că l scapă, îndreptă pușca. Aceasta îi înemeri în spate și iepurile căzu jos. Atunci Crivelu nu așteptă mult și se duse să-l aducă. Îi înșfăcă de ceafă, îi apucă bine blana în colții lui cei lungi, și într'o clipă îi cu el la picioarele vânătorului. Acesta când îl văzu numai putea de bucurie. Îi mângăie pe cap, luă iepurile, și îl băgă în geană pe care o ținea în spate. Așa se făcu vânătorul cu un iepure. După aceea, voind să aibă și o blană de vulpe cu care să se înfășoare la gât, căci îi era frig se uită la câine și acesta îl înțelese. Numai decât își roti ochii în toate părțile și nu-i trebui mult să caute, iată că și vine cu un coșogeamite animal în gură. Ce credeți că era? Vulpea pe care impuscase în spate și care nu se mai putuse ridica de jos. Așa avea acum și un iepure de mâncat și o blană călduroasă.

Se numește un copil cerândul să spună ce cuvinte din povestire arată ce a făcut vânătorul. Un altul ce cuvinte arată cum era căinele; altul ce fel de animal era vulpea ori iepurile.

S'a continuat apoi cu exemplele, vorbind cu copiii. S'au întrebat: ce faceți voi când veniți la

școală, ce faceți când sosiți în clasă, ce faceți când esțiți dela școală, ce faceți când ajungeți acasă, ce faceți după ce ați mâncat.

Copiii li s'au cerut să reproducă scris bucata povestită apoi să sublinieze toate cuvintele cari arată ce a făcut vânătorul, ce a făcut cămele, ce a făcut vulpea, ce a făcut iepurile.

Apoi să sublinieze cuvintele cari arată cum era vulpea, cum era cămele, cum era iepurile, și în sfârșit s'a urmat în lecția următoare întrebându pe copii, ce sunt ei, ce fac ei când vin la școală, cum sunt ei?

El. Filipidescu

Prof. de pedagogie Oradea Mare.

Patronagiile școlare.

Groznicul războlu ne-a aruncat într'o decadență morală, care face iluzorică toată propășirea omenească. Păcatele, delicturile, crimele, scandalurile în sânul societății, boalele de tot felul, alcoolismul au străbătut în toate colțurile țării omorând și degenerând. Femela în urma războlului rămasă singură, nu e în stare a-și crește copilașii. Copiii cresc ca sălbatici într'un loc cu porcii și cu vițelii nespăiați, ne îmbrăcați, atăcați de câte și mai câte boale.

În fața acestor stări posomorâte ne vine idela patronagiului școlar.

Patronagiul școlar nu este altceva decât o muncă dezvoltată din partea societății pentru ocrotirea și mântuirea copiilor lipsiți de buna îngrijire, orfani ori părăsiți espuși ruinei, cât și pentru ocrotirea adulților și acelor mai înaintați în vârstă, cari sunt amenințați de a cădea în gharele demoralizării. Patronagiul ca atare, nu este numai o muncă de salvare a celor nenorociți, ci este o muncă de consolidare națională și de întărire a forțelor sale culturale și economice; este o muncă de binefacere în favorul statului. Pentru că dacă acest patronagiul e încoronat cu succes, aceasta înseamnă că pe astfel de elemente, cari erau să devină primejdioase statului și societății, le am prefăcut în elemente muncitoare și de folos societății. Stm, că voința omului este în parte alterabilă atât la vârsta tină cât și adultă, dacă întrevine sfatul stărilor al persoanelor, cari impun respect cu îndrumările și învățătura lor predată în forma accesibilă și măiastră. Deci dacă vrem să punem bază la înclinarea spre bine a tinerelor mlădițe și dacă voim salvarea lor, să stăruim ca în locul întâi părinții apoi noi învățătorimea să ne facem datorința cu scumpătate față de chemarea noastră.

Să nu credem, că e de ajuns activitatea dezvoltată între cei patru păreți ai școlii, astă-i ni-se cere o activitate extrașcolară mai mult decât ori când.

Ca plan de muncă la întemeierea instituției numite patronagiul școlar ne vor servi următoarele:

Fiecare învățător împreună cu preotul va organiza în comuna sa un comitet care va avea menirea de a controla și a cerceta pe toți acei copii și adulți din comună, cari au apucat pe calea stricăciunii. Pe toți acestia îi înseamnă și pune sub supravegherea patronagiului școlar. Acest comitet în care rolul de referențiu îl va avea preotul, eventual învățătorul, prin membri designați din sânul său în toată luna va controla în special pe fiecare copil sau adult pus sub supravegherea patronagiului școlar, va căuta să în ce fel de societate se învârtă copilul și dacă societatea este nepotrivită, va conlucra ca părinții să-i scoată din ea. Va priveghia ca copiii și adulții să nu cerceteze cărcimele, să nu fie supuși la muncă economică peste puterile lor, pentru că prin aceasta e împedecată dezvoltarea fizică a copilului. Învățătorul cu preotul va introduce în comună conveniri cu părinții copiilor unde va trata cu ei chestiuni referitoare la creșterea, și îngrijirea copiilor: le va vorbi despre ordine, despre curățenie și boalele provenite din necurătenie. Patronagiul școlar va căuta să și înființeze fonduri de binefacere în comună din care să se procure cele de lipsă, chiar și alimente pentru copiii lipsiți. Pentru copiii săraci, cari acasă nu sunt nutriți regulat, vom căuta a înființa după posibilitate *cantine școlare*. Spre scopul acesta vom spela la sprijinul fruntașilor din comună.

Acestea ar fi în trăsături generale datorințele învățătorimeii în cadrele patronagiilor școlare. Ni se impun sarcini noi și grele. Dar noi avem să educăm poporul și să dăm tot ce este de folos pentru întărirea și ridicarea lui.

Meletiu Suciu
Învățător.

Educația în școlile populare.

Succesul educației atârână mult dela cunoștințele, psihologice, dexteritatea și spiritul de invenție al educatorului.

Ca să devenim măestri ai meșteșugului didactic nu ne putem mulțumi cu adevărurile și experiențele câștigate în sfera activității noastre. Avem nevoie să fim în continuă legătură sufletească atât între noi înșine, cât și cu pedagogii distinși, socotind între aceștia și pe filozofi, beletriști, cu'n cuvânt pe dascălii omenirei în senz mai larg considerați.

Numai astfel ne putem câștiga rutina necesară la împlinirea chemării noastre.

Dându-ni-se acum ocaziune să ne schimbăm ideile și prin coloanele acestei reviste, am aflat de bine să dezvolt puțin problema educației în școala primară.

Zilnic auzim plângeri și căinări, din partea învățătorilor, și a părinților, că elevii se poartă rău și sunt desordonati. Cauza — după mine — este, că școala instruește, dar nu face educație. Învățătorul se nizește, se frământă, își sparge pieptul cu strigăte că

să-și obicinuiască elevii la disciplină. Dar sistemul său este lipsit de fondul necesar pentru a putea să asigure succesul educativ al procedurii sale. *Aceasta este cauza, că educația nu ține pași cu instrucția în școală.*

Să ne recunoaștem greșala! De câteori rezolvim câte un caz de neregulă, „pe scurt“ cu punere în genunchi, pălmuire etc. numai din motivul, că timpul este scump, azi-mâine vine revizorul și ni-e frică că nu vom putea face sporul și dovada muncii noastre. Dar am trecut cu vederea, că câștigarea de timp în felul acesta e numai la aparență, fiindcă cu mijloacele aplicate n'am vindecat răul. Asemenea cazuri, se repetă mereu. Aplicând însă o procedură mai potrivită, care reclamă un timp mai îndelungat, vom exercita o influință binefăcătoare. Și anume vom căuta să plantăm în inimile elevilor virtuțile sufletești. Rezultatul va fi că din zi în zi ne vom găsi cu mai puține cazuri de nedisciplină, putând astfel întrebuița cea mai mare parte a timpului în folosul învățământului.

În toate cazurile de disciplină procedura învățătorului trebuie să asigure *efectul nobilitant.*

Stai afară din bancă! în genunchi! vei rămânea închis! etc. sunt proceduri vechi și necorăspunzătoare scopului educativ. Să nu uităm că copilul se obicinuește chiar și cu bătaie; în cazul dintâiu îi e cain frică și rușine, mai târziu nici că-i pasă . . . Așa știe să procedeze orice laic. Dacă și învățătorul va proceda la fel, prin ce se va învedera, prin ce se va deosebi, superioritatea chemării sale?

Învățătorul în bogata galerie a cunoștințelor sale speciale trebuie să fie provăzut cu toate mijloacele de cari are să se folosească dacă: *Petru a furat. Mihai a spart geamul vecinului, Jonel a vorbit necuviincios, Pavel a înjurat pe cineva* etc., etc. fără ca să fie silit a recurge la mijloacele învechite, cari numai răni produc, dar vindeca nu pot.

Unicul mijloc de adevărată educație este disciplina bazată pe principii morale.

Să ne gândim, cu ce mijloace mai potrivite am putea influința asupra elevilor noștri d. e. în cazurile amintite mai sus. Ne vom convinge, că lucrul nu este așa ușor, precum ni se pare la citirea acestui articol.

Iată un procedeu ingenios, pe care l-am văzut aplicat de un coleg mai expert și într'adevăr pătruns de chemarea sa, pentru a face pe copii să vie fără întârziere la școală:

De obicei în timpul toamnei și al iernei copiii vin cu întârziere la școală, astfel prelegerile nu se pot începe la timpul său.

Colegul a încercat și a reușit să înlătore acest rău în modul următor:

Prinzând un caz de sburdălnicie a unui copil, înainte de a pleca acasă, i-a spus în fața tuturor:

— Ionel, fii cuminte! vrei să pățești și tu ca cei zece copii, cari din sburdălnicia unuia din ei, au petrecut doi ani pe o insulă departe de casa și țara

lor? Vreți voi să cunoașteți pățania celor zece copii? Vi-o spun! Ascultați!

„Niște părinți englezi, voind să recompenseze pe copiii lor pentru că erau școlari buni, le-au închiriat un vaporăș pentru a face o călătorie pe mare.

În ziua fixată pentru plecare, copiii — după ce și-au luat rămas bun dela părinți — au mers încă de dimineață la port, ocupându-și locul în vapor. Ora plecării era însă numai după masă.

Unul dintre ei mai sburdalnic, vrând să facă o glumă, a desfăcut funiile vaporului cu cari era legat de uscat.

Deodată veni un vânt puternic, care aruncă vaporul în vâltoarea valurilor.

La ora fixată, sosind căpitanul vaporului împreună cu marinarii, spre marea lor mirare constată, că vaporul nu era nicăiri.

Luând repede alt vapor, au plecat pe mare în căutarea celui dispărut. Căutarea le-au fost zădarnică și s'au întors fără rezultat.

A doua zi au văzut plutind pe apă o scândură, pe care era înscrisă cu numele vaporului dispărut.

Părinții și-au și plâns deja copiii, crezându-i morți. Copiii însă n'au murit . . .

Cine dintre voi vrea să știe soarta lor, să fie la școală mâine dimineață cu un sfert înainte de orele, 8, când voi continua cu istorisirea pățaniei acestor copii.

E de prisos să spun, că ziua următoare la timpul fixat afară de 1—2 copii toți au fost la școală, așteptând cu mare nerăbdare continuarea istorioarei.

În ziua următoare — după ce înaintea ochilor sufletești a copiilor se deschisese imperiul mistic al povestirii — nici un copil n'a mai întârziat dela școală.

Spațiul restrâns, de care dispunem, mă împiedică să dau mai multe exemple. Repet, însă, că numai în acest fel se poate asigura scopul educației în școală.

Cine n'a procedat încă astfel, să încerce și va vedea, că pe lângă înlăturarea multor neplăceri, care provin din aplicarea pedepselor trupești, își va transforma școala într'un cămin plăcut, netezindu-și calea gronțuroasă, pe care va înainta cu mai multă ambiție și dragoste de lucru.

S'ar înșela însă mult învățătorul, care după câteva experimentări și-ar pierde răbdarea. Să luăm în considerare, că avem de a face cu copii, cărora le lipsește voința fermă, și cari au nevoie de sprijinul nostru, decâteori vor aluneca de pe culmea, la care ne-a succes să-i ridicăm.

Astfel va deveni școala populară un adevărat institut de educație și numai așa va putea corespunde învățătorul chemării sale: *de a educa și a instrui în acelaș timp.*

Iuliu Muth.
director.

PARTEA OFICIALĂ.

I.

Nr. 457—922,

Ordin circular către corpul didactic din Județul Bihor.

În temeiul ordinului Ministerial Nr. 4279—922., pentru lămurirea corpului didactic de toate categoriile în ce privește activitatea politică a învățătorilor Vă comunicăm spre știre următoarele:

a) Ordinul circular Nr. 1152—921. Pres.se abrogă.
b) În perioada de timp când corpul electoraț este convocat prin decret Regal, corpul didactic se bucură de toate drepturile cetățenești pe cari le acordă legile țării. Pot candida ca deputați ori senatori. Pot în calitate de candidați convoca întruniri publice cu concesiunea autorităților administrative, unde pot desvolta programul lor politic.

c) Profesorii și învățătorii pot redacta ziare politice numai cu concesiune specială dela autoritatea școlară superioară.

II.

Nr. 539—922.

Ordinul telegrafic Nr. 4537 din 1922 se aduce la cunoștința celor interesați:

În baza ordinului Ministerului de Instrucțiune din București, am dispus să se achite salariile învățătorilor statificați să li-se libereze decretele de numire și s'au aprobat desideratele prezentate prin delegația ei. Director general dr Mateiu.

Oradea-Mare, la 3 Martie 1922.

III.

Nr. 587—922.

Circulară.

În urma unor cazuri concrete repețim ordinul nostru Nr. 524—921:

La orice cerere de concediu sanitar se va anexa certificat medical dela medic oficial (de circumscriptie, comunal, orășănesc.)

Cererea și certificatul se vor prevedea cu timbru în regulă.

Concediul nu se poate începe înainte de a fi acordat din partea autorității competente, numai în cazul de morb grav.

Nerespectarea acestor dispoziții formează delict disciplinar.

IV.

Ordin circular către corpul didactic primar de toate categoriile din Județul Bihor.

Nr. 582—1822.

În interesul școalelor atragem atențiunea tuturor învățătorilor subalterni asupra începerii lucrărilor de expropriere și împroprietărire prevăzute în legea agrară votată de curând. Și anume: la art 6. p. 4. al

legii se spune că sunt scutite de expropriere pământurile cultivabile până la maximul de 16 iug. carasturale, cari la 1. Decembrie 1918. aveau destinația de donațiuni școlare. Deasemenea sunt scutite grădinile de pomi până la 5 iug. cat. înființate lângă școlile primare în scop didactic și educativ. Intrucât unele școli au astfel de pământuri și grădini de pomi ele rămân scutite de expropriere. Iar intrucât nu au, atunci § ul 92 p. 12 al legii agrare dispune, că după satisfacerea țăranilor îndreptății la pământ, dacă mai rămâne pământ de expropriat, se vor creta sesiuni școlare până la maximul prevăzut în art. 6. p. 4. al legii, adică până la 16 iugh. pământ și 5 iugh. pentru grădina școlară de pomi.

În părțile pe unde se vor face exproprieri directorii învățători se vor prezenta deci înaintea comisiilor de ocol instituite și vor cere să se țină cont de dreptul prevăzut în lege pentru școlile rurale. Fiecare învățător să studieze în acest scop procedura de împroprietărire și aplicarea ei cuprinsă la art. 204—112 al legii agrare.

V.

Ordin circular

către toate direcțiunile școlilor primare din județ.

Ordinul Nr. 39000—921. VI. al Ministerului Instrucțiunii Directoratul General Cluj să comunice spre orientare și conformare:

Cu ordinul Ministerului Instrucțiunii publice Nr. 109089—921. mi-s'a comunicat, că în unele școli confesionale se folosesc sigleii cu inscripția maghiară și cu stema Ungariei pe motiv, că nu au primit nici un ordin dela autortitățile bisericești de a le schimba.

Cu acest prilej, avem onoare a Vă strage atenția ca Ministerul Instrucțiunii Secretariatul General Cluj cu ordinul Nr. 31423—920. VI. adresat tuturor Consistoriilor din Transilvania a precizat, ca legile XXXVIII. din 1868., XXXVII. din 1875., XXVIII. din 1876 VI., din 1876. XV., din 1891. XXVI., din 1907. XXVII., din 1907 XV., din 1913. și XVI. din 1913. cu foarte neînsemnate modificări se aplică și azi pretutindenea.

Din cazurile concrete suscitute. suntem nevoiți a preciza, că dispozițiile § ului 17 al legii XXVII. din anul 1907. sunt în vigoare și în prezent după cum urmează:

1. Ca dovadă, că trăim în statul român, în fiecare școală, fără deosebire de caracter, trebuie afișată stema României atât deasupra portalului, cât și într'un loc potrivit din salele de învățământ.

2. În salele de învățământ să se afișeze tablouri cu subiecte din Istoria Românilor.

3. La sărbători naționale să se arboreze pe edificiu drapelul național român.

4. Afară de aceste insignii, se permite afișarea inscripțiunel privitoare la caracterul școlii primare

confesionale în limba română și în textul stabilit de lege (d. ex. „școala primară confesională reformată” etc).

5. În sălile de învățământ se mai permite afișarea portretelor episcopilor respectivei confesiuni, insignii religioase, icoane despre pietatea creștinească și rechizitele de învățământ necesare la instrucțiune. Acestea însă, nu pot conține deducțiuni istorice și geografice străine și nu pot fi decât produse din patrie.

6. Ministerul Instrucțiunii publice în sarcina bugetului statului de îngrijește, ca toate școlile să primească stema României cu steagul național român precum și cu tablourile (M. M, Lor R. Regele Regina și Mihai Viteazul etc.)

7. Obiectele indicate în p-l 6. sunt a se cere dela Ministerul Instrucțiunii publice până la 1 Iulie 1928.

8. Tablourile istorice se vor așeza în sălile de învățământ în mod corespunzător, iar învățătorii sunt datori a explica însemnătatea acestora în cursul exercițiilor intuitive și în cursul instrucțiunii din geografie și istorie.

9. În conformitate cu dispozițiile indicate în punctul 4 al acestui ordin textul sigilului școlilor primare confesionale se stabilește astfel: d. ex. „Școala primară confesională unitară” Cluj, România. În mijlocul sigilului se aplică stema României Mari. Susținătorul unei școli primare minoritare îl este îngăduit ca după textul românesc să aplice paralel și textul în limba minoritară.

10. Executarea acestor dispoziții cari nu cad în sfera de activitate a învățătorului sunt în sarcina sfatului școlar confesional și pentru neexecutarea lor în primul rând e răspunzabil președintele sfatului școlar confesional.

11. Neexecutarea intenționată a acestor dispoziții, constituie contravenție asupra căreia sunt competente a judeca comitetele administrative desemnate prin legea XX. din 1891. Pedepsa unei contravenții astfel statorite cu care este a se pedepsi cel vinovat, se ridică până la suma de 500 (cincisute) Lei. Pedepsele incasate se folosesc în favorul Casei școlilor. În alte privințe sunt de urmat dispozițiile generale din legea IX. din 1879.

Cu acest prilej Vă atragem atenția, că în școlile primare de stat se poate folosi sigilul numai cu inscripția și cu stema română, iar inscripțiile școlilor primare de stat se fac numai în limba română

Revizoratul școlar.

Revizoratul școlar al județului nostru s'a mutat în local nou, strada Regele Ferdinand No. 6 Etaj I.

Giraț răspuns: P. Coroiu.

INFORMAȚIUNI

Lista învățătorilor pe luna Februarie a. c. precum și restanțele din Novemvrie și Decemvrie s'a mar datat. Chitanțele s'au expediat la percepțoratele competente.

*

La ancheta (conferința) revizorilor ținută de curând în Cluj s'a discutat creștinerea decentralizării revizoratelor școlare. În loc de a se numi câte un subrevizor de plasă cum era proiectat s'a acceptat soluția de a se înființa expoziții după necesitate, cum avem în județul nostru la Beiuș și Tinca.

*

Ordinul dat cu privire la vacanțele grădiniilor de copii s'a revocat. Acestea vor lua deci vacanța după normele din trecut, adică 6 săptămâni în lunile Ianuarie și Februarie.

*

Corespondența oficială a Revizoratului școlar se va face exclusiv în limba statului, față cu autoritățile și persoanele de orice naționalitate sau confesiune. Petiții sau rapoarte adresate revizoratului în altă limbă se primesc numai în cazuri excepționale.

CĂRȚI ȘI REVISTE.

A apărut „A hazai alkotmánytan”) Constituția patriei) pentru școlile cu limba de propunere maghiară-pcl. V.—VI de Dr Gh. Ivanoviciu, aprobată de On minister cu Nr. 36781—1921. VI.

A apărut în editura institutului de editură „Cartea Românească”: Boalele Nervoase și mentale Prevenirea și Tratamentul lor de Dr Aurel Dobrescu Operă premiata de Academia Română. Prețul lei 10.

Deale lui Păcală Comedie populară în 4 acte. C. Frunză. Prețul lei 6.

Războiul României Trădarea Rusiei Tariste Documente oficiale cu o prefață de un diplomat Prețul lei 6.

Opere complete Balade și Idile de George Coșbuc ediție nouă. Prețul lei 15.

Poezii de M. Eminescu ediție nouă. Prețul lei 12.
Volbura (Poezii) de Const. A. Siminei. Prețul lei 14.

De vânzare la principalele librării din țară.

Cuprinsul.

Statificarea învățământului în Ardeal	—	Gh. Tulbure
Instrucția — artă sau meserie	—	— Dascălul
Verbul	— — — — —	— El. Filipidescu
Patronagiile școlare	— — — — —	— Meletiu Suciu
Educația în școlile populare	— — — — —	— Iuliu Muth
Circulare oficiale	— — — — —	— * * *
Informațiuni	— — — — —	— * * *
Cărți și Reviste	— — — — —	— * * *

Tipografia „Biharia” S. A. Oradea-Mare.